

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 16 maj 2007
Utskriftsvänlig pdf-fil

Mytomspunna GAIS – Göteborgs Atlet & Idrottssällskap – lyckades kravla sig upp i fotbollsallsvenskan häromåret, efter att ett antal säsonger ha harvat i de lägre serierna. Upphøjelsen till högsta divisionen gav upphov till två nya böcker om GAIS, två på många sätt mycket olika böcker dessutom, vilket framgår av Torbjörn Anderssons dubbelrecension. Läsningen av Hasse Anderssons *GAIS: Vägen tillbaka* (Sportförlaget) blev en chockartad upplevelse för vår recensent, som var helt oförberedd på den låga nivå boken håller. *Förbannade GAIS: Trettio år av underprestation. GAIS 1976–2006* (april78) är skriven av Robert Lindberg och Patrik Persson, och är en kunnig och detaljerad redogörelse för händelseutvecklingen under de aktuella trettio åren, byggd på intervjuer. Möjligen kan framställningen bli alltför intim; Andersson hade gärna sett mer översikt och lite vidare vyer. Det kan i sammanhanget tillfogas att GAIS, allt gnäll till trots, fortfarande innehar en hedersam niondeplacering i Allsvenska maratontabellen...

GAIS – hatat och älskat

Torbjörn Andersson

Idrottsvetenskap, Malmö högskola

Hasse Andersson

GAIS: Vägen tillbaka

Ca 100 sidor, inb., ill.

Västerås: Sportförlaget 2006

ISBN 978-9185319-31-2

En beståndsdel i den fotbollsvåg som drabbat Sverige under senare år är en litterär dito. En rad fotbollsböcker av alla de slag pumpas obönhörligt ut. Många av dessa är givetvis läsvärda, men det finns också en underström av mer märkliga alster. GAIS avancemang till allsvenskan 2005 resulterade till exempel i två böcker om klubben – och detta fastän det inte var så många år sedan klubben sist var uppe i högsta serien. De två böckerna är Hasse Anderssons *GAIS – Vägen tillbaka* samt Robert Lindbergs och Patrik Perssons *Förbannade GAIS*.

En fråga man kan ställa sig är vilken substans det finns i dessa böcker. Och hur har de stått sig över tid? För att svara på dessa frågor har jag medvetet väntat med att recensera dem till nu – år 2007 – då GAIS alltjämt ligger i allsvenskan och minnet av avancemanget falnat.

De två böckerna är intressanta att kontrastera eftersom de utgivits från diametralt skilda håll. *GAIS – Vägen tillbaka* är utgiven av Sportförlaget, som tagit för vana att nästan massproducera böcker om olika klubbar och idrottsstjärnor. Dock ska tilläggas att en klart seriösare ådra kunnat märkas under senare år, där Sportförlaget bland annat gett ut Mats Samuelssons mycket goda bok om Åtvidabergs FF:s storhetstid. *Förbannade GAIS* är något helt annat, utgiven som den är ur den verkligt djupa subkulturella GAIS-myllan.

Låt oss börja ovanifrån med *GAIS – Vägen tillbaka*. Till att börja med måste sägas att jag tog mig an GAIS-böckerna

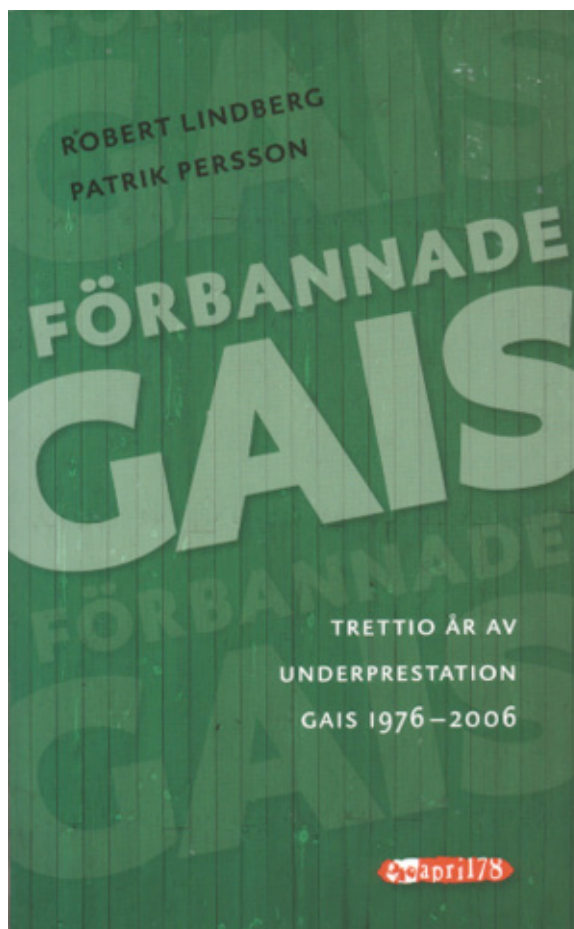

med förväntan. Vi har att göra med en kraftigt mytologiserad klubb som oftast gått sin egen väg. Förr i tiden gick GAIS under benämningen "tystnadens klubb" vilket anspelade på att man inte gärna kommunicerade med yttrevärlden. Under senare decennier har GAIS gjort sig känd som klubben med de fanatiska och trogna supportrarna; det var i GAIS som punken och läktarkulturen fördes samman. För folk utanför Göteborg blir GAIS extra fascinerande eftersom klubben är så lokal och egentligen rätt okänd utanför sin hemstad.

Med denna bakgrund i åtanke blev läsningen av *GAIS – Vägen tillbaka* en chock. Bokens upplägg är som en färgglad bilderbok åtföljd av lite och lättläst text. Bläddrandet och läsandet går med andra ord snabbt – det tar mindre än en timme. Fokus ligger helt på 2005 års säsong och det allsvenska avancemanget; några profiler belyses och samtliga matcher går igenom. Jag inser snart att det hela är frapperande uselt. Jag lär mig i princip ingenting om GAIS, jag får inga stämningar av GAIS; ingenting av värde förmedlas. Analysen är noll och intet. Det hade säkert givit mer om alla matchreferat i *Göteborgs-Posten* satts samman till en bok. Det hela är så meningslöst att jag blir fascinerad. Hur kan en sådan bok ges ut? Till vem riktar den sig? Kan alstret verkligen generera några pengar till förlaget?

Plötsligt slår det mig att boken nog ändå har ett värde. Den måste rikta sig till de – främst mycket unga - människor (i detta fall GAIS:are) som överhuvudtaget inte läser några böcker. Och som sådan har den förstås ett syfte. Det är svårt, för att inte säga omöjligt, att fördöma en bok som eventuellt når dessa grupper. Kanske ett läsintresse kan skapas? Kanske de vill läsa mer om GAIS? Kanske de helt enkelt ger sig i kast med den andra boken, *Förbannade GAIS*. Och då har de hamnat mer rätt i tillvaron.

Förbannade GAIS har undertiteln *Trettio år av underprestation. GAIS 1976-2006* och det säger vad det är frågan om. Här går vi via två författande supportrar in i GAIS själ. Klubbens ständiga misslyckanden belyses och de täta band detta skapat mellan ledning och supportrar. Redogörelsen är kunnig och detaljerad och som grund ligger de 30-talet intervjuer som gjorts. Olika styrelser, händelser och spelare skärskådas, inte minst olika stridigheter, fel och brister. För en utomstående är det underhållande, men det känns nästan som om man tränger in för djupt i GAIS-sektens persongalleri. Som icke-medlem skulle man önska en lite mer svepande överblick och klarare koppling till sådana frågor som: Hur var nu GAIS förhållande till punken och musiklivet i Göteborg? Vad skiljer GAIS från lokalrivalerna IFK och ÖIS? Står GAIS verkligen mer till vänster politiskt och hur blev det i sådana fall så? Hör GAIS ihop med vissa stadsdelar av Göteborg? Det är alltså främst ett än fylligare publikperspektiv man kan sakna. För det intressanta är ju att GAIS egenartade profil i mångt och mycket skapats av supportrarna under denna tid av underprestation. Inte desto mindre är *Förbannade GAIS* en bok alla GAIS:are bör läsa och många andra gott kan läsa. Den ger en god fingervisning i hur amatörmässigt den svenska fotbollens professionalisering ofta bedrivits. Den visar också vilken omfattande kunskap som finns inom fotbollssupportrarnas led. Det är inte alls konstigt att alltfler klubbar börjat rekrytera styrelsemedlemmar från denna begåvningsreserv.

Robert Lindberg & Patrik Persson
**Förbannade GAIS: Trettio år av
underprestation. GAIS 1976-2006**
238 sidor, hft.
Göteborg: april78 2006
ISBN 978-91-631-8393-5

 Köp Andersson och Lindberg & Persson från Bokus.se

 Kjøp Andersson og Lindberg & Persson fra Bokus.se

 Køb Andersson og Lindberg & Persson fra Bokus.se

www.idrottsforum.org | Redaktör [Kjell E. Eriksson](#) | Ansvarig utgivare [Aage Radmann](#)